

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan het hoofd van het Nationaal Crisiscentrum
Dhr. G.A. de Kruijff

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.inspectie-jenv.nl

Contactpersoon

communicatie@inspectie-
jenv.nl

Ons kenmerk

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 15 november 2019
Onderwerp Validatie Evaluatie schietincident 18 maart

Geachte heer De Kruijff,

Op 18 maart 2019 vindt een ernstig schietincident plaats in een tram op het 24 Oktoberplein in Utrecht.¹ Er vallen vier dodelijke slachtoffers en meerdere mensen raken gewond. Het schietincident heeft een grote maatschappelijke impact. Niet alleen in Utrecht, maar in heel Nederland. De verdachte, Gökmen T., ontkomt in eerste instantie, maar wordt later op de dag aangehouden.

Het schietincident is aanleiding tot grootschalige inzet van hulpdiensten en de inrichting van de daarbij passende commandostructuur. In Den Haag schaaft de nationale crisisorganisatie op. Naar aanleiding van het schietincident heeft u een interne evaluatie uitgevoerd.² In deze brief informeer ik u over de uitkomsten van de validatie door de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: de Inspectie) van de 'Evaluatie opschaling Nationale Crisisstructuur naar aanleiding van de aanslag in Utrecht op 18 maart 2019' door het Nationaal Crisiscentrum (NCC).

Doelstelling

De Inspectie streeft ernaar het lerend vermogen van de organisaties waarop zij toezicht houdt te bevorderen. Daarom stimuleert de Inspectie deze organisaties om bij incidenten of oefeningen eigen onderzoeken en evaluaties uit te voeren, en probeert het de kwaliteit daarvan een impuls te geven. Met deze validatie spreekt de Inspectie zich uit over de betrouwbaarheid van de resultaten van intern onderzoek. Ook wil de Inspectie lessen trekken uit de totale aanpak van het schietincident in Utrecht. Hiervoor dienen verschillende interne evaluaties als input.³

¹ De Inspectie spreekt in deze situatie niet over terrorisme, omdat het aan de strafrechter is voorbehouden om deze kwalificatie al dan niet te geven.

² Kamerbrief 28684-554. 21 maart 2019.

³ Zie het plan van aanpak 'Validatie evaluaties schietincident Utrecht 18 maart 2019' van de Inspectie Justitie en Veiligheid.

Gelet op het doel van de validatie hanteert de Inspectie de volgende probleemstelling.

Wat is de betrouwbaarheid van de evaluatie van het optreden van de nationale crisisorganisatie?

Werkwijze

De validatie door de Inspectie is opgebouwd uit een aantal onderdelen. Allereerst beoordeelde de Inspectie de onderzoeksopzet van uw evaluatie. Naar aanleiding van het conceptrapport van de evaluatie heeft de Inspectie een aantal verduidelijkingsvragen gesteld. Deze stappen hebben geleid tot enkele aanpassingen en een definitief rapport. De validatie door de Inspectie betreft een beoordeling van de betrouwbaarheid van het definitieve rapport van het NCC.

Beoordeling rapportage

De Inspectie beoordeelt de rapportage van de evaluatie op vier punten:

- Biedt de rapportage voldoende inzicht in de wijze waarop de onderzoeksmethoden zijn ingezet?
- Geeft de rapportage antwoord op de gestelde onderzoeksvragen dan wel geformuleerde onderzoeksthema's?
- Volgen de conclusies logisch uit de bevindingen?
- Volgen de aanbevelingen/lessen logisch uit de conclusies?

Inzet onderzoeksmethoden

- In Hoofdstuk 2 (Opzet en uitvoering van de evaluatie) zet u helder uiteen op welke onderdelen is gekeken naar de crisisstructuur, op welke informatie de evaluatie gebaseerd is en welke functionarissen/organisaties zijn bevraagd.
- Naast een interne evaluatie na het schietincident, is uw evaluatie vooral gebaseerd op verslagen en op door betrokken functionarissen ingevulde vragenlijsten. Waar nodig zijn nadere vragen geformuleerd, zodat eventuele conclusies goed konden worden onderbouwd.
- De evaluatie is in eerste instantie uitgevoerd door één evaluator. In een later stadium werd deze bijgestaan door een tweede evaluator. Beide evaluatoren waren niet betrokken bij de aanpak van het incident binnen de nationale crisisstructuur. Het verdient aanbeveling om gedurende het gehele traject in ieder geval met het 'vier-ogen-principe' te werken (minimaal twee evaluatoren), zodat onderlinge controle kan plaatsvinden op mogelijke gebreken in de opzet, uitvoering en rapportage van de interne evaluatie. Dit zeker gezien het feit dat evaluaties van deze omvang geen gemeengoed zijn.

Beantwoording onderzoeksvragen/thema's

Algemeen

- Uw evaluatie hanteert de hoofdvraag 'Welke lessen kunnen geleerd worden uit de inzet van de nationale crisisbeheersingsstructuur bij de aanpak van de aanslag in de tram in Utrecht op 18 maart?'. Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden is per thema gebruik gemaakt van een toetsingskader. In het toetsingskader opgenomen kwalificaties, zoals 'adequaat', 'goed', 'tijdig' en 'effectief', zijn in de definitieve versie van de evaluatie nog nader gespecificeerd.
- Per thema is een opbouw gehanteerd: 'kader', 'organisatie', 'inhoud', 'analyse' en 'constatering'. Bij het merendeel van de thema's is er tevens een afsluitende paragraaf 'lessen'. Hiermee geeft u antwoord op de onderzoeksthema's.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Datum
15 november 2019

Ons kenmerk
2745910

- Een aandachtspunt betreft de constatering ten aanzien van het delen van gegevens over de slachtoffers. De nationale crisisorganisatie heeft lang moeten wachten op deze informatie die bij de lokale crisisorganisatie is opgevraagd. Blijkbaar is de vraag van de nationale crisisorganisatie niet goed bij de lokale crisisorganisatie aangekomen. Het blijft onduidelijk waar dit door kwam en dus hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Datum
15 november 2019

Ons kenmerk
2745910

Conclusies volgen uit bevindingen

- De conclusies volgen logisch uit de bevindingen. Door de gekozen hoofdstukindeling is navolgbaar en transparant wat de bevindingen zijn, hoe deze zijn gewogen en wat de conclusie is.

Aanbevelingen/lessen volgen uit conclusies

- In de meeste hoofdstukken wordt in de laatste paragraaf een les geformuleerd. Deze sluiten aan op de conclusies. In een aantal hoofdstukken is dat niet het geval, terwijl de constatering daar volgens de Inspectie wel aanleiding toe geeft. Een voorbeeld is de constatering ten aanzien van het uitnodigingsbeleid.

Conclusie

Op basis van de vier criteria concludeert de Inspectie dat uw leerevaluatie betrouwbaar is. De wijze van totstandkoming van de rapportage is inzichtelijk. In de rapportage komen de thema's uitvoerig aan de orde. De rapportage biedt voldoende aanknopingspunten voor het NCC om de voorbereiding op een crisis verder te verbeteren. De in de rapportage genoemde verbeterpunten zijn navolgbaar en gebaseerd op feitelijke bevindingen.

De Inspectie geeft u wel mee om bij toekomstige evaluaties zorg te dragen voor het vier-ogen-principe.

Vervolg

De Inspectie stuurt deze brief ter informatie ook aan de minister van Justitie en Veiligheid. Indien u wenst, kan de Inspectie deze brief binnen twee weken na ontvangst aan u toelichten.

Ik verzoek u bij de Inspectie aan te geven hoe u de lessen uit de evaluatie gaat implementeren. Ik verzoek u hiervoor een verbeterplan aan te leveren voor vrijdag 24 januari 2020.

Hoogachtend,

J.G. Bos
Inspecteur-Generaal Inspectie Justitie en Veiligheid